

Web akadálymentességi kisokos 4. részének teljes szövegű átirata

A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 4. rész: A „normál” felhasználó mítosza” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.

A következő képen a „Személyes tapasztalat” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kerekesszékesben ülő hölgy egy füzetbe ír.

Előadó: A személyes kapcsolattartásra épülő, illetve személyes ügyfélszolgálatot működtető szervezeteknek közvetlen tapasztalataik vannak a náluk megforduló emberekkel kapcsolatban. Közvetlenül szembesülhetnek azzal, hogy kik és milyen módon végzik el ugyanazt a feladatot, ügyet vagy tevékenységet. Általában az is hamarabb kiderül, ha netán valaki, valahol, valamiben elakad. Például nehezen vagy nem tud tájékozódni, mozogni az épületben. De nehézségekbe ütközhet a kommunikáció, a szükséges dokumentumok elolvasása, megértése, esetleg kitöltése is. Ezen hétköznapi és személyes tapasztalatok miatt a fizikai, illetve a kommunikációs akadálymentesség szükségessége talán jobban kézzelfogható az adott szervezet számára.

A következő képen „Az online felhasználók sem egyformák” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy Down-szindrómás lány számítógépezik.

Előadó: Az online tér, azonban ennél jóval személytelenebb. Ennek okán sajnos sokan hajlamosak a weboldal felhasználóit mindenben teljesen egyforma entitásoknak elképzelni. Holott az igazság az, hogy a weboldal felhasználói is ugyanolyan hús-vér emberek, mint azok, akikkel személyesen találkozhatunk. Márpedig az emberek különbözőek, és egyediek.

A következő képen a „Mindannyian mások vagyunk” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy épületben emberek mozognak.

Előadó: Mindannyian másképpen nézünk ki, másképpen viselkedünk, és teljesen eltérő képességeink vannak. Nincs a világon két ember, aki teljesen egyforma lenne, még az ikrek sem. Vannak, akik magasak, és vannak, akik alacsonyak. Vannak, akik szemüvegesek, és vannak, akik egyáltalán nem látnak. Vannak, akik rengeteg információt tudnak gyorsan feldolgozni, míg mások számára ez küzdelmesebb. Vannak, akik alig tudják mozgatni a végtagjaikat, míg mások gumiemberként hajtogatják össze magukat. Vannak, akik csak minimális szintű informatikai ismeretekkel rendelkeznek, míg mások szoftvereket fejlesztenek. A gyengeségeinkben és az erősségeinkben is eltérők vagyunk.

A következő képen a „Képességeink változnak” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kisgyerek használja a számítógépes egeret.

Előadó: Az egyéni képességeink folyamatosan változnak. Amikor megszületünk, jónéhány képességünk még nincs teljesen kifejlődve. Ahogy felnövünk, ezeket fokozatosan elsajátítjuk, de különböző betegségek, sérülések miatt némelyikünknel egyes képességekben tartós zavarok alakulhatnak ki.

A következő képen a „Képességeink változnak” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy középkorú férfi használja az okostelefonját.

40-50 éves korunk után, ahogy idősödni kezdünk, azt tapasztaljuk, hogy több képességünk ismét romlani kezd. Ez a normális emberi létezés velejárója. Romolhat a látásunk, a hallásunk, a mozgásunk, a memóriánk, és más kognitív képességeink is. Így a webes tartalmakat is másképpen észleljük, értelmezzük, és működtetjük.

A következő képen a „Silver Surfer korosztály” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy idős házaspár ül a laptopjuk előtt.

Előadó: Mivel a demográfiai kutatások alapján Európa, és azon belül Magyarország lakossága is folyamatosan öregszik, ezért az online szolgáltatásokat is egyre több idős ember használja. Ráadásul a Silver Surfer-nek hívott korosztály tagjai, vagyis az 50-60 éves korú felhasználók ma már igen aktív internethasználónak minősülnek, hiszen a munkában töltött életük több mint felében már ők is rutinszerű számítógép-

felhasználói ismereteket szereztek. Ez a korosztály már nem csupán ismerkedik a webbel, hanem aktív, napi rendszerességű felhasználói az ott elérhető szolgáltatásoknak. Ezt a tényt a közsférabeli szervezetek sem vehetik figyelmen kívül, amikor az online felületeik felhasználóiról gondolkoznak.

A következő képen az „Ideiglenes képességzavaraink” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy begipszelt kar van.

Előadó: Képességeinkben ideglenes zavarok is jelentkehetnek. Például egy kartörés miatt átmenetileg arra kényszerülhetünk, hogy a megszokottól eltérő kezünkkel használjuk az egeret vagy az érintőképernyőt. Ilyenkor nyilvánvalóan ügyetlenebbnek érezzük magunkat, de mindenképpen azt szeretnénk, hogy a weboldal interaktív komponenseit valahogy működtetni tudjuk. Nagyon frusztráló, ha ez mégis akadályokba ütközik. Ha viszont akadálymentesen hozzáférhető a felület, akkor szinte észre sem vesszük a különbséget.

A következő képen a „Situációs képességzavaraink” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy fiatal üzletember idegesen fogja a fejét a laptopja előtt.

Előadó: Képességeinket ideiglenesen az is befolyásolhatja, hogy éppen milyen élethelyzetben, milyen környezetben, milyen eszközzel használjuk az internetet. Ha például stresszes állapotban kell egy ügyet online elintéznünk, akkor minden bizonnyal a figyelmünk, és a memóriánk is másképp működik majd, tehát például nehezebben fogunk észrevenni és megérteni dolgokat. Hasonlóan ahhoz, ahogy egy kognitív képességzavarral élő embernél ez tartósan fennáll.

A következő képen a „Situációs képességzavaraink” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy idősebb férfi a metróban használja az okostelefonját.

Előadó: Vagy képzeljük el azt a szituációt, hogy egy tömegközlekedési járművön utazunk. Az egyik kezünkkel kapaszkodunk, a másikban az okostelefont fogjuk, amin éppen egy weboldalt böngészünk. Egészen biztosan ingerültek leszünk attól a gombtól, ami annyira kicsi, hogy a zötykölődés közben alig tudjuk eltalálni. Vagy szándékunk ellenére egy másikat nyomunk meg, mert a gombok a kis képernyőn túl közel vannak egymáshoz. Részben ugyanilyen problémákkal szembesülnek azok a

mozgássérült emberek, akiknek a felső végtagjuk sérült, illetve azok is, akiknek kézremegéssel járó betegségük van.

A következő képen a „Situációs képességzavaraink” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy férfi egy közlekedési eszközön ül és az okostelefonját használja.

Előadó: A buszon utazva az is megtörténhet, hogy egy videófilmet szeretnénk megnézni, de az okostelefonunk fülhallgatóját véletlenül otthon hagytuk. Mivel a többi utast nem szeretnénk zavarni, ezért a videófilm feliratozása ilyenkor számunkra is nagy segítséget jelent. Zajos környezetben, vagy késő este az alvó gyermekünk mellett hasonló szituációkba kerülhetünk.

A következő képen a „Normál felhasználó nem létezik” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy idősebb férfi és egy Down-szindrómás fiatal fiú egymásra mosolyognak.

Előadó: Sajnos sok webes projektnél az a téves megközelítés is előjöhethet, hogy a felhasználókat két fő csoportra lehet bontani: „normál” felhasználókra, és az akadálymentes hozzáférést igénylő fogyatékos felhasználókra. Talán a korábban bemutatott példák is jól bizonyítják, hogy ennek a felosztásnak egyszerűen nincs értelme, hiszen képességek alapján „normál” felhasználó nem létezik.

Mindegyikünkknél fennállhat kisebb-nagyobb biológiai vagy situációs képességzavar, ami befolyásolhatja a webes tartalmakhoz való hozzáférésünket. A különbség legfeljebb csak abban mutatkozhat meg, hogy ez a képességzavar ideiglenes, vagyis pár pillanat, óra, esetleg nap után megszűnik, vagy tartósan, akár életünk végéig fennáll.

A következő képen „Az akadálymentes hozzáférhetőség mindegyikünknek segítség” szöveg olvasható.

Előadó: Az akadálymentes hozzáférhetőség tehát mindegyikünknek segítség, beleértve a fogyatékos embereket is, akiknek állandó létszükséglet.

A következő képen a „Céljaink egyformák” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kerekesszékes hölgy a laptopját használja.

Előadó: Habár személyesen nem érzékeljük a weboldalunk felhasználóit, mégis tudatosítanunk kell, hogy nagyon különbözőek. Még a legprofesszionálisabb online látogatottságmérő analitikai eszközök sem mutatják meg nekünk, hogy közülük hánynak van ideiglenes vagy tartós, látási, hallási, mozgási, vagy kognitív képességzavara. Az viszont biztosan közös bennük, hogy nagyjából hasonló indíttatásból, hasonló igényekkel, hasonló célokkal keresik fel az oldalunkat. Egyszerűen az a legjobb stratégia, ha mindenkinek akadálymentes hozzáférhetőséget biztosítunk, mert így mindenki az aktuális képességeitől függetlenül elérheti rajta a személyes célját.

A videó záróképén a KIFÜ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.